T.B.M.M. (S. Sayısı : 17)

Tokat Milletvekili Ahmet Feyzi İnceöz ve 22 Arkadaşının, Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Teklifi ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair 9.1.1991 Tarih ve 3694 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/70, 1/5)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte takdim olunmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Ahmet Feyzi İnceöz
Tokat

Mehmet Sılay
Hatay

Hüseyin Olgun Akın
Ordu

Mustafa Ünaldı
Konya

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

İsmail Coşar
Çankırı

Ahmet Cemil Tunç
Elazığ

Naci Terzi
Erzincan

Prof. Dr. Şaban Karataş
Ankara

Opr. Dr. *Ahmet Demircan*
Samsun

Hüseyin Yıldız
Mardin

Osman Hazer
Afyon

Lütfi Doğan
Gümüşhane

Nedim İlci
Muş

Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Bursa

Mehmet Emin Aydınbaş
İçel

Mehmet Emin Aydın
Siirt

Abdullatif Şener
Sıvas

Sıtkı Cengil
Adana

Dr. *Memduh Büyükkılıç*
Kayseri

Lütfi Yalman
Konya

Kahraman Emmioğlu
Gaziantep

Prof. Dr. Lâtif Öztek
Samsun

GEREKÇE

Dünyanın en yetkili kurumlarınca "Her türlü zararlı alışkanlıklar arasında en fazla ölüme ve hastalıklara sebep olan madde" olarak nitelenen sigara, her yıl ABD'de 440 bin, B. Almanya'da 140 bin, İngiltere'de 120 bin, ülkemizde 160 bin, dünya genelinde ise en az 13 milyon kişinin ölümüne ve çok daha fazla insanın da hasta ve ömür boyu sakat kalmasına sebep olmaktadır.

Sigaradan etkilenenleri iki gruba ayırmak mümkündür. Birincisi tiryakiler (aktif içiciler), ikincisi dumanaltı olanlar veya pasif içiciler.

İçmedikleri halde kapalı yerlerde içenlerin verdiği zarara, en az onlar kadar hatta, daha fazla ölçüde iştirak eden milyonlarca vatandaşımızı bu zarardan büyük ölçüde kurtaracak önlemlerin bir kısmını kapsayan bu Kanun teklifi muhtevasının kabulünde Anayasada da öngörülen 56 ve 58 inci maddeler işletilmiş olacaktır.

Pasif içiciler diye tanımlanan başkasının sigara içmesinden etkilenenlerde kansere yakalanma ihtimali en az % 40 olarak ifade ediliyor. Sigara içenle, sigara dumanı ile kirletilmiş havayı teneffüs eden arasında gördüğü zarar bakımından çok az fark vardır. İçene zarar yüzde yüz ise, sigara içilen yerde durana bu zarar % 70 veya % 80 nispetindedir. Hatta ABD Sağlık Bakanlığı raporunda sigaradan çıkan zehirli maddelerin pasif içiciye verdiği zarardan daha fazladır denilmekte. Sigara içmediği halde, sigara içilen kapalı bir odada 4 saat devamlı oturan bir kimse, 10 adet sigara içmiş kadar zehirlenir. ABD'de kamuya ait kapalı yerlerde sigara içenlere 1 000 Dolar (61 milyon TL.) para cezası verilmektedir. Sigaradan bir nefes çekip üfleyen kimse, dumanla beraber çevreye 70 mgr. yanmış madde, 25 mgr. Karbonmonoksit vermekte, bununla etrafındakiler zehirlenmektedir.

Dünyada şu anda 108 ülke, genel yerlerde sigara yasağı uygularken, uygar dünya denilen ve örnek alınan tüm ülkelerde teklif edilen kanun yıllarca yürürlükte olurken ülkemizin bu konuda da çok geride olması büyük bir eksikliktir. Avrupa parlamentosu, her türlü yayın organında, sigara reklamlarının yasaklanmasını onayladı. Devletin yıllarca uyguladığı içenin kesesinden, içmeyenin sıhhatinden istifade politikalarından biran önce vazgeçip, sigara içenlerin içmek hakkı kadar, içmeyenlerin içmemek hürriyetine yol açacak bir teklifin kanunlaşması biran önce sağlanmalıdır.

Anayasanın 56 ncı maddesinde "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek, devletin ve vatandaşın ödevidir."

Yine Anayasanın 58 inci maddesinde "Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır." denilmektedir.

İnsan ve toplum sağlığına pekçok zararlar veren tütün mamullerine halkımız trilyonlar ödemekte, devlet de gelir sağladığı zannı ile baktığı bu sektörden daha fazlasını tütün mamullerinin sebep olduğu başta kanser olmak üzere, kalp damar hastalıkları ve diğer tahribatları için kat kat geri ödemektedir.

Kanunun yasallaşması için pekçok misallerin, acı faturaların gösterileceği gerekçesiyle fazla uzatmadan, konu Yüce Meclisin takdirlerine saygıyla arz olunur.

Türkiye
Cumhurbaşkanlığı
Ankara
KAN.KAR.:39-18/A-1-91-35

24.1.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11 Ocak 1991 tarih ve 2838 - 13585 sayılı yazınız.

İlgideki yazınıza ekli olarak gönderilen 9.1.1991 tarih ve 3694 sayılı "Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" incelenmiştir.

Kişileri; tütün ve tütün mamullerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak üzere, böyle bir Kanunun çıkarılması öngörülmüştür.

Kanunla ilgili olarak, düzenlemede görülen bazı aksaklıklara değinmekte yarar görülmektedir.

9 uncu maddeye göre, Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Buna karşılık Kanunun 8 inci maddesinde; idarî ve adlî para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usullerin ve kullanılacak suç ve ceza tutanaklarının şekillerinin ve Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer esas ve usullerin, Kanunun yayımından itibaren üç ay içinde İçişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca müştereken çıkarılacak Yönetmelikte gösterileceği ve bu şekilde belirlenecek tutanakların Maliye ve Gümrük Bakanlığınca bastırılacağı ve bundan sonra ilgili yerlere dağıtılacağı hükme bağlanmıştır.

Kanunda yer alan bu iki hüküm bir arada değerlendirildiğinde, ortaya şu uygulama çıkacaktır.

Kanunun yayımı tarihinden itibaren, idarî ve adlî para cezalarının uygulanmasına başlanacaktır. Örneğin tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, bu yasağa aykırı hareket edenlere idarî nitelikte onbin lira para cezası, reklam yasağına uymayanlara da iki milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilecektir.

Kanunun yürürlüğe girdiği ilk aylarda Yönetmelik çıkarılmamış olacağından para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usuller belirlenmemiş olacak, belki bundan da önemlisi kullanılacak suç ve ceza tutanakları mevcut olmayacaktır.

Buna rağmen, bu Kanunun uygulanmasında görevli ve sorumlu tutulan kolluk kuvvetleri, trafik ve belediye zabıtası ne şekilde hareket edeceğini bilmeyecektir. Bu konuya ilişkin Kanunda bir düzenleme bulunmaması ve düzenleme ile ilgili Yönetmeliğin henüz çıkmamış olması, uygulamada çeşitli sakıncalar yaratacaktır. Başka bir ifade ile uygulamaya geçiş için, geçiş dönemi ihtiyacı benimsenmemiştir.

Hernekadar, Kanunun geçici 1 inci maddesinde altı aylık, geçici 2 nci maddesinde de bir aylık bir süre tanınmış ise de; birincisi Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamulleri paketlerinin üzerine "SAĞLIĞA ZARARLIDIR" ibaresinin yazılması, diğeri sigara içmeye ilişkin yer tahsisi, reklam panolarının kaldırılması ve bu konuda asılacak yazılara ilişkindir. Kanunda hepsi de uygulamayla ilgili olmak üzere 1,3 ve 6 ay gibi değişik süreler tanınmıştır. Bu çeşitli sürelerin de uygulamada bazı karışıklıklara neden olabileceği düşünülmektedir.

Kanunun geçici 2 nci maddesinde kabul edilen bir aylık süre, aşağıdaki nedenlerle çok yetersiz bir süre olarak görülmektedir.

Zira bir aylık süre içinde;

– Sağlık, eğitim -öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapılan her türlü nakil ve vasıtalarının bekleme mahallerinde, tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler tahsis edilecek,

– Tütün ve tütün mamullerinin isim, marka veya alametler kullanılarak her ne suretle olursa olsun yasaklanan reklam panolarının kaldırılması yoluna gidilecek,

– Tütün ve tütün mamulleri içilmesinin yasaklandığı yerlerde, buna dair uyarıların asgari on santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilecek yerlere asılması ve yazılması tamamlanacaktır.

Kabul etmek gerekir ki, mevsim şartları da dikkate alındığında bir ay içinde tüm bu işlemleri yerine getirmek mümkün görünmemektedir.

Bugün için, çoğu bakkal, supermarket, kuruyemiş dükkanların vitrinleri sigara reklam panoları ile yapılmıştır. Buraların bütünü ile sökülüp, yeni vitrinlerin yapılması, oldukça uzun bir süre alacaktır.

Kaldı ki, dünyanın her yerinde yasal bir ürün olan sigaranın reklam ve tanıtma faaliyetleri aynı şekilde anlaşmalara göre yürütülmektedir. Bu anlaşmaların tümünün bir aylık süre içine giremeyeceği, bu nedenle anlaşmazlıkların ekonomik ve malî alanlara da, yansıyabileceği değerlendirilmektedir. Bütün bu nedenler dikkate alındığından Fransa'da geçen Aralık ayında kabul edilen tütün mamullerinin reklamlarını düzenleyen Kanun 1993 yılı başında yürürlüğe girecektir. Tanınacak sürenin tek bir tarihe bağlanması ve bu sürenin uygulamayı mümkün kılan, kolaylaştıran, anlaşmazlık alanlarının oluşmasını önleyen ve kullananlara ilaveten eken-üreten ve satan kimseler gibi geçimini buna bağlayanları dikkate alarak tedrici bir geçişi öngören tek bir süre olması gereğine inanılmaktadır.

Önemli olan insanların sağlığının korunması olduğuna göre yasaklara aykırı hareket edenlere derhal cezai müeyyide uygulamak yerine, önce onları ikaz ve uyarma yoluna gitmek ve gerekli kolaylıkları sağlamak, sonra yasakları uygulamak en doğru yol olarak görülmektedir. Kabul etmek gerekir ki, diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemiz insanları arasında da tütün kullanmanın yaygın olduğu bir gerçektir. Hal böyle iken, bilhassa tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, herhangi bir uyarıya gidilmeden, ceza müeyyidelerinin uygulanması, vatandaşlarımızla kolluk ve zabıta kuvvetlerini karşı karşıya getirecek ve her gün tatsız olayların çıkmasına neden olacaktır.

Kanun düzenlemesinde görülen önemli bir yanlışlık da, 5 inci maddenin son fıkrasında yeralan ve yargı yetkisine giren suçlarla ilgili suç tutanaklarının doğrudan sulh ceza mahkemelerine gönderilmesine ilişkin hükümdür.

Mahkemelerin işini azaltmak, vatandaşların mahkemelere gidip gelmesini ve zaman kaybını önlemek ve en önemlisi para cezaları ile bir aya kadar hapis cezalarına ilişkin suçları işleyenlerin sabıkalı duruma düşmemeleri için Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi ile bir ÖNÖDEME müessesesi getirilmiştir. Bu tür bir suç işleyen kişilerin tutanakları Cumhuriyet savcılıklarına gönderilmekte ve savcılığın ödeme emrini tebliği üzerine ilgili ongün içinde cezasının karşılığı parayı Hazine veznesine yatırdığı takdirde kamu davası açılmamaktadır.

Kanunda yeralan bütün suçlar para cezasıdır. Genelde Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesinin kapsamına girmektedir. Başka bir ifade ile ÖNÖDEME'ye tabidir. Bu genel kaidenin dışına çıkmanın haklı bir nedeni belirtilmemiştir. Kabul edilen bu yol esasen çok yüklü olan, sulh ceza mahkemelerinin iş yükünü büyük oranda artıracaktır.

Bu şekilde düzenlemede görülen aksaklıkları, Yüce Meclisin takdirlerine sunduktan sonra, Kanunun bütünü üzerindeki görüşlerimi de kısaca arz etmek istiyorum.

Tütün ve tütün mamullerinin kullanılmasının insan sağlığına zararlı olduğu kuşkusuzdur. Bunun aksine bir düşünceyi ileri sürmek mümkün değildir. Önemli olan bu zararın önlenme yolu ve yöntemidir. Reklam yasağı hiçbir ülkede tek başına etkili olmamıştır. Kaldı ki, Kanun bütünü ile kişilerin özgürce seçme hakkını ellerinden almaktadır. İsviçre Hükümeti Ekim 1990 tarihinde sigara reklamlarının topyekün yasaklanmasını öngören girişimlere, "serbest piyasa ekonomisine aykırı olduğu ve kişilerin özgürce seçme hakkını ortadan kaldırdığı" gerekçesiyle karşı çıkmıştır.

3 Aralık 1990 tarihinde Ortak Pazar Sağlık Bakanlarının yaptığı toplantıda, sigara reklamlarına yasak getiren taslak, büyük bir oy çoğunluğu ile geri alınmıştır.

Mühim olan bu konuda insanların özgürce karar vermesi ve bu kararını özenti ile değil bilinçli olarak verebilmesidir. Her konuda olduğu gibi bu konu da önce bir eğitim ihtiyacını ve sürecini gerektirmektedir. Böylece insanların verecekleri kararlara yardımcı olmak, sonuçta aldıkları kararara saygı duymak asıl hedef olmalıdır. Çok eski tarihlerden itibaren çeşitli ülkelerde konulan içki yasakları ve sonuçları bilinmektedir.

Pekçok ülkede yapılan araştırmada, yukarıda da arz ve izah edildiği üzere, reklam yasağı olan ülkelerde sigara tüketimi, reklam yasağı bulunmayan ülkelere göre, özellikle gençlerde beş misli bir artış göstermektedir.

Sigara üzerinde bu şekilde durulurken, sağlığa daha fazla etki yapan alkol konusunda benzer bir uygulamaya gidilmemiş, bu tür girişimler Avrupa Konseyinde reddedilmiştir.

Kanunda gümrüksüz satış mağazalarından alınan ve yurtdışından yolcu beraberinde getirilen sigaralar ve yurda girişi serbest olan çeşitli yabancı dergi, gazete v.s. yayınlardaki reklamlar ile ilgili işlem ve ayrıcalıklar yeralmadığından, bu konudaki boşlukların da yeni anlaşmazlık konuları olabileceği düşünülmektedir.

Tüm bu durum nazara alınarak, 9.1.1991 tarih ve 3694 sayılı "Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" bir defa daha görüşülmek üzere Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince iade edilmiştir.

Arz olunur.

Turgut Özal
Cumhurbaşkanı

ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN

Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun

Kanun No. 3694 Kabul Tarihi : 9.1.1991

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, kişileri tütün ve tütün mamullerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirler almaktır.

Tütün ve Tütün Mamullerinin İçilmesi Yasaklanan Yerler

MADDE 2. – Sağlık, eğitim-öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapılan her türlü nakil vasıtaları ve bunların bekleme salonlarında tütün ve tütün mamulleri içilemez.

Bu gibi mahallerde tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler tahsis edilir.

Diğer Yasaklar

MADDE 3. – Tütün ve tütün mamullerinin isim, marka veya alametler kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam veya tanıtımının yapılması veya bunların istimalini teşvik veya özendirici kampanyaların düzenlenmesi yasaktır.

Uyarılar

MADDE 4. – Tütün ve tütün mamulleri içilmesinin yasaklandığı yerlerde, buna dair uyarılar asgarî on santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır veya yazılır. Bu uyarıların yapılmasından ilgili yerlerin yetkili veya amiri durumundaki kişi veya kişiler sorumludur.

Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamulleri paketinin üzerine açıkça görülebilir ve rahatça okunabilir şekilde bir santimetre boyundaki puntolarla, "SAĞLIĞA ZARARLIDIR" ibaresi konulur. Bu nitelikteki ibareyi taşımayan tütün ve tütün mamulleri ithal edilemez ve satışa çıkarılamaz.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ayda en az otuz dakika tütün ve tütün mamulleri alışkanlığının zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır.

Görev ve Sorumluluk

MADDE 5. – Bu Kanuna göre, tütün ve tütün mamulleri içiminin yasaklandığı yerlerde buna aykırı hareket edenler hakkında kolluk kuvvetleri ile trafik ve belediye zabıtası, şikâyet üzerine veya kendiliğinden işlem yapmakla yükümlüdürler.

Kolluk kuvvetleri ile trafik ve belediye zabıtası, bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde para cezası tutanağı; 3 üncü maddesi ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde suç tutanağı düzenlerler.

Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili suç tutanağının bir sureti doğrudan yetkili sulh ceza mahkemesine, para cezası tutanağının bir sureti ise ilgili malsandığına yedi iş günü içinde gönderilir.

İdarî Ceza

MADDE 6. – Bu Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin lira para cezası verilir.

Para cezası tutanağı düzenlenen para cezaları, Maliye ve Gümrük Bakanlığının sayman mutemetlerine veya malsandıklarına ödenebileceği gibi banka veya PTT aracılığı ile de ödenebilir. Para cezalarını tahsil eden banka, PTT ve sayman mutemetleri, tutanağın düzenlendiği yerin ilgili malsandığına bilgi vermek zorundadır. Banka ve PTT ile yapılan ödemelerde paranın bankaya yatırıldığı veya postaya verildiği tarih ödeme tarihi sayılır.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

İdarî para cezalarına karşı muttali olunduğu tarihden itibaren yedi gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz cezanın infazını durdurmaz. İtiraz, evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır.

Adlî Cezalar

MADDE 7. – Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesine aykırı hareket edenlere iki milyon liradan on milyon liraya kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere yüzbin liradan beşyüzbin liraya kadar,

Ağır para cezası verilir.

Tekerrür halinde cezanın yukarı haddine hükmolunur.

Yönetmelik

MADDE 8. – Para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usuller ile kullanılacak suç ve ceza tutanağının şekli ve kanunun uygulanmasına ilişkin diğer esas ve usuller Kanunun yayımından itibaren üç ay içinde İçişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca müştereken çıkarılacak Yönetmelikte gösterilir.

Tutanaklar Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca bastırılır ve ilgili yerlere dağıtımı sağlanır.

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamullerinin altı ay süreyle 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şart aranmaksızın satışlarına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. – Bu Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ayrı yer tahsisi, 3 üncü maddede yasaklanan reklam panolarının kaldırılması ve 4 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği yazılacak ve asılacak yazılara ait işler Kanunun yayımından itibaren bir ay içinde yerine getirilir.

Yürürlük

MADDE 9. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/5, 2/70

Karar No. : 5 *9.5.1996*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tütün ve Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair 9.1.1991 Tarih ve 3694 sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Tokat Milletvekili Ahmet Fevzi İnceöz ve 22 Arkadaşının; Tütün Mamüllerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Teklifi birleştirilmek ve Teklif esas alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı temsilcilerinin ve Teklif sahibinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş ve gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 2 nci maddesinin birinci fıkrasına yapılan ilave ile kamu hizmeti yapan kurum ve kuruluşlardan 5 veya 5'den fazla kişinin görev yaptığı kapalı mekanlarda da tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasak kapsamına alınmıştır.

Teklifin 3 üncü maddesine, onsekiz yaşından küçüklere tütün ve tütün mamullerinin satışını yasaklayan üçüncü fıkra ilave edilmiştir.

Teklifin 4 ve 5 inci maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 6 nci maddesinin bir ve ikinci fıkrasında yer alan para cezaları az bulunarak "beşmilyon liradan" "onmilyon liraya" çıkarılmıştır.

Teklifin 7 nci maddesine yapılan ilave ile 3 üncü maddeye eklenen üçüncü fıkra madde kapsamından çıkarılmıştır.

Teklifin 8 inci maddesinin birinci fıkrası 8 inci madde olarak, ikinci ve üçüncü fıkraları kanun tekniğine uygun olarak Geçici 1 ve Geçici 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 9 ve 10 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

1989 yılından beri Meclis gündeminde bulunan ve insan sağlığını çok yakından ilgilendiren Teklifin, biran önce kanunlaşmasını uygun gören Komisyonumuz, İçtüzüğün 53 üncü maddesi gereğince Teklifin, Genel Kurul'da öncelikle görüşülmesine oybirliği ile karar vermiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
M. Necati Çetinkaya
Konya

Sözcü
Ahmet Güryüz Ketenci
İstanbul

Üye
İ. Cevher Cevheri
Adana
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Ahmet Tekdal
Ankara
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Üye
Ali Günay
Hatay

Üye
Turhan Güven
İçel
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Ali Şahin
Kahramanmaraş

Üye
Emin Karaa
Kütahya

Üye
Bülent Arınç
Manisa

Üye
Ayhan Gürel
Samsun

Başkanvekili
Metin Öney
İzmir

Kâtip
İsmail Durak Ünlü
Yozgat

Üye
Cemil Erhan
Ağrı
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Tamer Kanber
Balıkesir

Üye
Hasan Belhan
Elazığ

Üye
Erkan Mumcu
Isparta

Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Murat Başesgioğlu
Kastamonu
(İmzada bulunamadı)

Üye
Fikret Karabekmez
Malatya

Üye
Ayseli Göksoy
Manisa

Üye
Şeref Malkoç
Trabzon

TOKAT MİLLETVEKİLİ AHMET FEYZİ İNCEÖZ VE 22 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Teklifi

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, kişileri tütün ve tütün mamullerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirler almaktır.

Tütün ve Tütün Mamullerinin İçilmesi Yasaklanan Yerler

MADDE 2. – Sağlık, eğitim-öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapılan her türlü nakil vasıtaları ve bunların bekleme salonlarında tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasaktır.

Bu gibi mahallerde tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler tahsis edilir.

Diğer Yasaklar

MADDE 3. – Tütün ve tütün mamullerinin isim, marka veya alametler kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımının yapılması veya bunların kullanılmasını teşvik ve özendirici kampanyalar düzenlenmesi yasaktır.

Onsekiz yaşından küçüklere yönelik olmayan gazete, dergi, diğer yayınlar ve tütün ve tütün mamulleri satış belgesini haiz satış yerlerinde yapılan tanıtım faaliyetlerine ve sinemaların saat 18.00'den sonraki seanslarda gösterilen filmlere, sanat ve kültür organizasyonları ile atletizm dışındaki spor etkinliklerine ve yalnızca sigara içen yetişkinlere yönelik tanıtım faaliyetlerine birinci fıkra hükmü uygulanmaz. Her ne surette olursa olsun, eğitim ve sağlık kuruluşları ile onsekiz yaşından küçüklere yönelik tütün ve tütün mamulleri tanıtımı yapılamaz.

Bu maddeye uygun olarak yapılacak reklam ve tanıtım faaliyetlerinde yirmibeş yaşından küçük veya küçük gösteren kişi veya karakterler görüntülenemez, esas itibariyle onsekiz yaşından küçüklere yönelik faaliyet konuları işlenemez, tütün kullanmayanları tütün kullanmaya özendirici herhangi bir tavsiyede bulunulamaz; tütün kullanmanın sağlıklı olduğuna veya sağlık için bir tehlike olmadığına dair bir iddiaya yer verilemez.

Uyarılar

MADDE 4. – Tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, buna dair uyarılar asgarî on santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır veya yazılır. Bu uyarıların yapılmasından ilgili yerlerin yetkili veya amiri durumundaki kişi veya kişiler sorumludur.

Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamulleri paketinin üzerinde açıkça görülebilir ve rahatça okunabilir şekilde, yasal uyarı : "Sağlığa zararlıdır" ibaresi konulur. Bu ibareyi taşımayan tütün ve tütün mamulleri ithal edilemez ve satışa çıkarılamaz.

Gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarında satılan veya yolcu beraberinde yurda sokulan tütün ve tütün mamulleri hakkında ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ayda en az altmış dakika tütün ve tütün mamulleri alışkanlığının zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapmak zorundadır.

Yasağa Uymayanlar Hakkında İşlem

MADDE 5. – Tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı ve yasağa ilişkin yazılı uyarıların bulunduğu yerlerde tütün ve tütün mamulleri içenlere, ilgili yerin yetkilisi veya amiri durumundaki kişi tarafından yazılı uyarı gösterilmek suretiyle yasağa uyması, aksi takdirde o yeri terk

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun Teklifi

Amaç

MADDE 1. – Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tütün ve Tütün Mamullerinin İçilmesi Yasaklanan Yerler

MADDE 2. – Sağlık, eğitim-öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapılan her türlü nakil vasıtaları ve bunların bekleme salonlarında, kamu hizmeti yapan kurum ve kuruluşlardan 5 veya 5'den fazla kişinin görev yaptığı kapalı mekânlarda tütün ve tütün mamullerinin içilmesi yasaktır.

Bu gibi mahallerde tütün ve tütün mamullerinin içilebilmesi için ayrı yerler tahsis edilir.

Diğer Yasaklar

MADDE 3. – Tütün ve tütün mamullerinin isim, marka veya alametler kullanılarak her ne suretle olursa olsun reklam ve tanıtımının yapılması veya bunların kullanılmasını teşvik ve özendirici kampanyalar düzenlenmesi yasaktır.

Onsekiz yaşından küçüklere yönelik olmayan gazete, dergi, diğer yayınlar ve tütün ve tütün mamulleri satış belgesini haiz satış yerlerinde yapılan tanıtım faaliyetlerine ve sinemaların saat 18.00'den sonraki seanslarda gösterilen filmlere, sanat ve kültür organizasyonları ile atletizm dışındaki spor etkinliklerine ve yalnızca sigara içen yetişkinlere yönelik tanıtım faaliyetlerine birinci fıkra hükmü uygulanmaz. Her ne surette olursa olsun, eğitim ve sağlık kuruluşları ile onsekiz yaşından küçüklere yönelik tütün ve tütün mamulleri tanıtımı yapılamaz.

Onsekiz yaşından küçüklere tütün ve tütün mamulleri satışı yapılamaz.

Bu maddeye uygun olarak yapılacak reklam ve tanıtım faaliyetlerinde yirmibeş yaşından küçük veya küçük gösteren kişi veya karakterler görüntülenemez, esas itibariyle onsekiz yaşından küçüklere yönelik faaliyet konuları işlenemez, tütün kullanmayanları tütün kullanmaya özendirici herhangi bir tavsiyede bulunulamaz; tütün kullanmanın sağlıklı olduğuna veya sağlık için bir tehlike olmadığına dair bir iddiaya yer verilemez.

Uyarılar

MADDE 4. – Teklifin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yasağa Uymayanlar Hakkında İşlem

MADDE 5. – Teklifin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Tokat Milletvekili Ahmet Feyzi İnceöz ve 22 Arkadaşının Teklifi)

etmesi gerektiği bildirilir. Bu bildirime rağmen tütün ve tütün mamulleri içenler genel zabıta marifetiyle o yerden uzaklaştırılır.

İdarî Para Cezası

MADDE 6. – Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki zorunluluğu yerine getirmeyen tütün veya tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerin memur olmayan yetkilisi veya amiri hakkında beş milyon lira para cezası verilir.

Bu Kanunun 5 inci maddesine göre uyarıda bulunmayan tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerin memur olmayan yetkilisi veya amiri hakkında beşmilyon lira para cezası verilir.

Bu kanuna göre sorumluluğu yerine getirmeyen memurlar hakkında ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Adlî Para Cezası

MADDE 7. – Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenlere on milyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Tekerrür halinde bu cezanın yukarı haddine hükmolunur.

Para Cezasına İlişkin Hükümler

MADDE 8. – 6 ncı maddede yazılı para cezaları o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verilir. Para cezalarına dair kararlar ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalar kesindir. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mahallin en büyük mal memurluğunca tahsil edilir.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamullerinin bir yıl süreyle 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şart aranmaksızın satışlarına devam olunur.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ayrı yer tahsisi, 3 üncü maddede yasaklanan reklam panolarının kaldırılması ve 4 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince yapılması gereken işler Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yerine getirilir.

Yürürlük

MADDE 9. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İdarî Para Cezası

MADDE 6. – Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki zorunluluğu yerine getirmeyen tütün veya tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerin memur olmayan yetkilisi veya amiri hakkında on milyon lira para cezası verilir.

Bu Kanunun 5 inci maddesine göre uyarıda bulunmayan tütün ve tütün mamullerinin içilmesinin yasaklandığı yerin memur olmayan yetkilisi veya amiri hakkında on milyon lira para cezası verilir.

Bu kanuna göre sorumluluğu yerine getirmeyen memurlar hakkında ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Adlî Para Cezası

MADDE 7. – Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları ile 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine aykırı hareket edenlere onmilyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Tekerrür halinde bu cezanın yukarı haddine hükmolunur.

Para Cezasına İlişkin Hükümler

MADDE 8. – 6 ncı maddede yazılı para cezaları o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verilir. Para cezalarına dair kararlar ilgililere Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalar kesindir. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mahallin en büyük mal memurluğunca tahsil edilir.

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tütün ve tütün mamullerinin bir yıl süreyle 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şart aranmaksızın satışlarına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. – Bu Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ayrı yer tahsisi, 3 üncü maddede yasaklanan reklam panolarının kaldırılması ve 4 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince yapılması gereken işler Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yerine getirilir.

Yürürlük

MADDE 9. – Teklifin 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 10. – Teklifin 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.